

כריתות כ:

משה שווערד

1. רש"ש שבת עג.

נפיקה בגמרה וחיבה מה שדרו ניתח: שם האוכל והמבעיר. החייט כחב דנהי חייר מבטיר למכבה משום דמבעיר איכא למ"ד דליח חטאה והוא ר' יוסי דא"ל הכערה ללא יחיה מוכח דס"ל דכבוי גם ר"י מודה ושאר הגאון האמורס ט"ה מנשה בן עורח מאלייא ז"ל כאלפי מנשה נסחפק בזה ולכאורה מדברי החוס' נביטה ר"ד (ג) נראה דכבוי ג"כ אינו אלא בלא לר"י מדהו"כנו לחלק ביניהם מטעם דהכערה ישנה לפעמים ללורך לוי"כ כו' פ"ט וכן הבין דבריהם נ"מ משכיל לחיחן (בפסחים ג' ב) פ"ט אצל [נספס ספס לכל מוכחי לוי ב"ה ורח"ה לח"ק דברייחא שס דאמר התחזה גחלים נשנח חיוב חטאה (אח"כ א"ע שהוא מכבה ומבעיר) כר"י דאמר הכערה לל"י הרי לך בהדיא דכבוי חודה וכ"י תר"י גופיה לעיל צפוק בית דפוט"ר ככולן חוץ מה"פ שהוא עושה פחם משמע דתודה נ"ה לח"ק דחיוב חטאה טוב מלאחי לח"י שס כדברי והביא גם כן להא דכריתות: [רש"י ד"ה האופה חוץ מחרש דכ"ש ואף

2. שטמ"ק אות י

3. רש"י מסכת חגיגה דף י עמוד א

שאינה צריכה לגופה - כגון זה שאינו צריך לבנין זה, ורבי שמעון אמר מילתיה גבי מוציא את המת במטה לקוברו בשבת (שבת צג, ב) וקאמר רבי שמעון: פטור על הוצאה זו, שברצונו לא היתה באה אליו, ולא היה צריך לה.

4. כסף משנה הלכות שבת פרק א

[ז]... ההפך שיש בין מלאכה שאינה צריכה לגופה ובין פסיק רישיה ולא ימות הוא דגבי פסיק רישיה אינו מכוון למלאכה כל עיקר אלא שהיא נעשית בהכרח. כגון שסגר פתח ביתו והיה שם צבי שהוא לא כיון לשמירת הצבי אלא שהמלאכה נעשית בהכרח. אבל מלאכה שאינה צריכה לגופה הוא מתכוין לגוף המלאכה אלא שאינו מכוין לתכליתה

5. רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק ו

הלכה א

האוכל כזית מן הדם במזיד חייב כרת בשוגג מביא הטאת קבועה, ודבר מפורש בתורה שאינו חייב אלא על דם בהמה חיה ועוף בלבד בין טמאין בין טהורין שנאמר וכל דם לא תאכלו בכל מושבותיכם לעוף ולבהמה, וחיה בכלל בהמה שנאמר זאת הבהמה אשר תאכלו שור וגו' איל וצבי וגו', אבל דם דגים וחגבים ושקצים ורמשים ודם האדם אין חייבין עליו משום דם, לפיכך דם דגים וחגבים מותר לאכול ואפילו כנסו בכלי ושתהו מותר, ודם חגבים ודגים טמאים אסור משום שהוא תמצית גופן כחלב בהמה טמאה, ודם שקצים כבשרן כמו שביארנו. דגים וחגבים וכו'. כתב הראב"ד ז"ל א"א/אלא שאסרוהו במכונס מפני מראית העין א"כ יש בו שקשים עכ"ל.

הלכה ב

דם האדם אסור מדברי סופרים אם פירש, ומכין עליו מכת מרדות, אבל דם השינים בולעו ואינו נמנע, הרי שנשך בפת ומצא עליה דם גורר את הדם ואחר כך אוכל שהרי פירש.

הלכה ג

אין חייבין כרת אלא על דם היוצא בשעת שחיטה ונחירה או התזת הראש כל זמן שיש בו אדמומית, ועל הדם הכנוס בתוך הלב, ועל דם הקזה כל זמן שהוא מקלה ויוצא, אבל הדם השותה בתחלת הקזה קודם שיתחיל לקלח, ודם השותה בסוף הקזה כשיתחיל הדם לפסוק אין חייבין עליו והרי הוא כדם האיברים שדם הקלות הוא הדם שהנפש יוצאה בו.

הלכה ד

דם התמצית ודם האיברין כגון דם הטחול ודם הכליות ודם ביצים ודם המתכנס ללב בשעת שחיטה ודם הנמצא בכבד אין חייבין עליו כרת, אבל האוכל ממנו כזית לוקה שנאמר וכל דם לא תאכלו, ובחובו כרת הוא אומר כי נפש הבשר בדם היא אינו חייב כרת אלא על הדם שהנפש יוצאה בו.

6. לחם משנה הלכות מאכלות אסורות פרק ו

[ג] אין חייבין כרת אלא על דם היוצא בשעת שחיטה. במשנה (דף צ"ב ב) שהוא [דף כ'] אמר דם נחירה דם העיקור דם הקזה שהנשמה יוצאה בו כתבו התוספות וה"ה דבדם נחירה ושחיטה ועיקור בעינו דהנשמה יוצאה בו אלא לא איצטריך למימר רק גבי דם הקזה דאין רגילות שיקיז דם לבהמתו עד שיצא לה דם הנפש ע"כ. ורבינו לא משמע דאית ליה הכי שכתב שבכל

דם שחיטה והקזה חייב כל זמן שיש בו אדמימות דסובר דכיון שהוא ממקום שהנשמה יוצאת שהוא הסימנים דתלי בהו חיותא כל דם היוצא הוי דם הנפש:

7. ספר מנחת חינוך - מצוה קמח - אות ג

[ג] והנה דם הנפש שחייבים עליו כרת, מבואר במשנה דכריתות כ' ע"ב דם שחיטה דם נחירה דם עיקור דם הקזה שהנשמה יוצאה בו חייבים עליו. **וכתבו התוס' שם ד"ה דם עיקור, יש מפרשים דם שנעקרו הסימנים ממקום חיבורו, אבל קשה כיון שאינה מתה על ידי כך והלכה למשה מסיני שתהא פסולה [אבל טריפה אינה], א"כ דמה אינה בכרת שאין הנשמה יוצאה בו, לכן צריך לומר דם משחיטה שהיתה לאחר עיקור, עכ"ל. ולכאורה קשה מאי חידוש הוא, כיון דהוא דם שחיטה אע"פ דהסימנים עקורין מ"מ כיון דהוא כבהמה חיה אך מגזירת הכתוב לא מהני שחיטה א"כ בודאי דם השחיטה הוא, ושם בד"ה דם הקזה, כתבו דהוא הדין דם שחיטה ונחירה ועיקור בעינן ג"כ דם שהנשמה יוצאה בו, אלא איצטריך למתני גבי הקזה שאין רגילות וכו', ועיין בש"ס שם כ"ב ע"א דם קלוח הוי דם שהנשמה תלויה בו. והר"מ כאן פ"ו ה"ג כתב דאין חייבים כרת אלא על דם היוצא [בשעת השחיטה] ונחירה והתזת הראש כל זמן שיש בהם אדמימות. או דם הקזה כל זמן שמקלח, הנה השמיט דם עיקור, ונראה דהולך לשיטתו בפ"ג משחיטה הי"ד דדעתו כדעת בעל הלכות גדולות דעיקור סימנים אינו טריפה, וצריך להיות דוקא שחיטה אחר עיקור כהמו שכתבו התוס' [הנ"ל], וא"כ נכלל במה שכתב דם שחיטה. והתזת הראש אע"פ שלא נזכר במשנה שם, כתבו הר"מ דהוא פשוט. וגם גבי דם שחיטה ונחירה כתב הר"מ כאן כל זמן שיש בו אדמימות, ואין צריך דם שהנשמה יוצאת בו כיון דהוא במקום שהנשמה יוצאת בו, דלא כהתוס' שם ד"ה דם הקזה, ורק גבי דם הקזה בעינן דם קלוח היינו דם שהנשמה יוצאת בו, אבל לא בדם השחיטה ונחירה והתזת הראש, וכן כתב בלחם משנה שם, והרב המחבר כאן כתב גם כן כלשון הר"מ. ...**